

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ MERKEZ BANKASI YASASI
(41/2001 Sayılı Yasa)
Madde 5(1)(E), 5(4) ve 51(1)(H) Altında Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasasının 5(1)(E), 5(4) ve 51(1)(H) maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki Tebliği yapar:

Kısa İsim 1. Bu Tebliğ, “ Takas Odası Tebliği” olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Tebliğde metin başka türlü gerektirmedikçe;
62/2017 “Banka”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankacılık Yasası altında
22/2020 faaliyet gösteren bankaları anlatır.
“Bankacılık Yasası”, 62 / 2017 Sayılı KKTC Bankacılık Yasasını anlatır.
“Kişi”, gerçek veya tüzel kişiyi anlatır.
“Komite”, Takas Odası Komitesini anlatır.
“Merkez Bankası”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası’nı anlatır.
“Muhatap Banka”, çekin keşide edildiği hesabın bulunduğu bankayı anlatır.
“Mutabakat”, netleştirme sonucu ortaya çıkan yükümlülüklerin yerine getirilmesini,
“Mutabakat Hesapları”, takas mutabakatı için Merkez Bankasında açılan hesapları anlatır.
“Netleştirme”, bir bankanın gönderdiği ve aldığı çek bilgilerinden kaynaklanan alacak ve borçlarının karşılıklı mahsup edilerek tek bir alacak veya borca dönüştürülmesini anlatır.
“Sistem”, çeklerin Bankalar arasında fiziki olarak ibraz edilmeksizin hesaben ödenmesini sağlamak amacıyla kurulan ve takas ve mutabakat işlemlerinin yapılmasına aracılık eden, elektronik ortamda işletilen sistemi anlatır.
“Takas Odası”, takas faaliyetlerinin yürütüldüğü ortamı anlatır.

“Üye”, Sisteme’e üye olan Merkez Bankası dışındaki Bankaları anlatır.

Amaç	3. Bu Tebliğin amacı, Sistem’in işleyişi ve Takas Odasının Yönetim ve çalışmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
Kapsam	4. Bu Tebliğ, Sisteme dâhil olan Bankalar ile Merkez Bankasını kapsar.

İKİNCİ KISIM

Yönetim ve İşleyiş

Komitenin Oluşumu	5. Takas Odası, komite tarafından temsil olunur ve yönetilir. Komite, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Başkan veya Başkan Yardımcısı başkanlığında Bankalar Birliği yönetim kurulu üyelerinden oluşur.
Komitenin Yetkileri	6. Komite, bu Tebliğ çerçevesinde Takas Odasının tüm faaliyetleri ile ilgili hususlarda gerekli görülen kararları alır, uygulanmasını sağlar ve gerekli talimatları çıkarır.
Komitenin Toplanması	7. Komite, Başkanın veya Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı’nın çağrısı üzerine toplanır.
Karar Nisabı	8. Komite en az üçte iki üyenin hazır bulunması ile toplanır ve kararlar toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır. Oyların eşit olması halinde başkan ikinci bir oya veya karar oyu hakkına sahiptir.
Takas Odası Üyeliği
62/2017
22/2020	9. Bankacılık Yasası altında faaliyet gösteren bankalar, Takas Odası üyesi olurlar.
Takas Odası Üyeliğinin Sona Ermesi	10. Yürürlükteki mevzuat gereğince, faaliyet izni kaldırılan ve/veya iptal edilen, diğer bir bankaya devri yapılan veya birleşen bankaların Takas Odası üyelikleri kendiliğinden sona erer. Üyeliği sona eren bankaların, 11’inci madde altında değinilen borçlarının ne şekilde tasfiye edileceğine Komite karar verir.
Takas Odası Masraflarına Katılma	11. Sistemin kurulumu, bakım, onarım ile işleyişini temin etmek için yapılacak masraflar komitenin belirlediği esaslar çerçevesinde üyeler arasında paylaştırılır ve ödenir.

İzahnamede Belirlenecek Hususlar	12.	Bu Tebliğde belirlenen düzenlemeler çerçevesinde, Sistemin işletim kuralları ile takas ve mutabakat işlemlerinin yapılış biçimine ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Komite tarafından çıkarılacak ve üyelere duyurulacak izahname ile belirlenir.
Üyelerin Yeterli Miktarda Karşılık Bulundurması	13.	Üyelerce, takasta gerçekleşen mutabakat sonucu oluşan yükümlülüklerini karşılamak üzere, mutabakat hesaplarında yeterli miktarda bakiye bulundurulur.
İşlemlerin Kesinliği	14.	Takas Odası İşlemleri kesin olup hiç bir şekilde bozulamaz ve değişiklik talep edilemez.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Sistem

Sistem	15.	(1) Sistem, Komite tarafından kurulur ve işletilir. (2) Çeklerin bankalar arasında takas ve mutabakatı Sistem aracılığıyla yapılır.
--------	-----	--

DÖRDÜNCÜ KISIM

Bankaların Yükümlülükleri

Yükümlülükler	16.	(1) Üyeler; (A) Bu Tebliğ ve altında çıkarılan izahname kurallarına uymak, (B) Günlük işlemleri yapabilme niteliğini haiz yeterli sayıda çalışan tahsis etmek, (C) Sisteme bilgi aktarımı amacıyla kullanılacak tüm donanım ve iletişim hatlarını Komite tarafından belirlenen şartlarda temin etmek, bu sistemlere ilişkin bakım ve destek hizmetlerini aksatmamak, gerektiğinde kullanılmak üzere yedek donanım bulundurmak, (Ç) Sistemin kesintisiz ve güvenli işletimi amacıyla, yapılacak Sistem değişikliklerine belirlenen sürelerde uyum sağlamak, (D) Belirlenen güvenlik politikalarına uymak, (E) Komite tarafından istenen bilgi ve belgeleri vermek ve düzeltilmesi istenilen tüm değişiklikleri yerine getirmek,
---------------	-----	--

- (F) Kendi hataları sonucu doğacak tüm zarar ve ziyanı karşılamak,
- (G) Provizyon işlemlerini, aynı gün sonuçlandırmak üzere her türlü tedbiri almak,
- (H) Yazılım programlarının kopyasının çıkarılmaması, değiştirilmemesi, satılmaması ve üçüncü kişilere açıklanmaması için gerekli önlemleri almak,
- (I) Sistemin olağan işletimini aksatabilecek, kesintiye sebep olabilecek veya sistemin kapanışını engelleyebilecek hususları derhal Komiteye bildirmek,
- (i) Kendi şubelerine hamilleri tarafından ibraz edilen çekleri muhatap Bankalar adına kabul etmek ve bu çeklere ilişkin bilgileri elektronik ortamda Sistem üzerinden muhatap bankaya zamanında intikal ettirmek,
- (J) Hesapta yeterli karşılığı bulunmadığı için ödenemeyen veya ödemeyi engelleyen diğer kısıtlamaları bulunan çeklerin arkalarına gerekli mühürü veya açıklamayı muhatap banka adına koymak,
- (K) İşlem yapmaya yetkili çalışanlarının kimlik ve iletişim bilgilerini ve değişiklikleri Komiteye bildirmek ve Sistemin yetkisiz kişiler tarafından kullanılmasından doğacak her türlü zararı karşılamak,
- (L) Muhatap banka tarafından kayıp veya çalıntı olarak iade edilen çekleri, Polis Müdürlüğüne iletilmek üzere en geç ertesi işgünü muhatap bankaya fiziken teslim etmek,

zorundadır.

- (2) Üyeler, çek hamilleri tarafından şubelerine ibraz edilen çeklerin; şekil şartlarını, ciro silsilesini, ibraz süresini, çekte tahrifat olup olmadığını, imza dışında sahtelik, çek hamilinin yetkisi açısından geçerli olup olmadığını kontrol ederek tahsile almakla yükümlüdür.
- (3) Üyeler, şubelerine ibraz edilen çekleri muhatap banka adına 12 yıl süre ile saklamakla ve muhatap banka tarafından çekin aslının saklama süresi içinde talep edilmesi durumunda, söz konusu talebi en geç 10 iş günü içinde yerine getirmekle yükümlüdür. Saklama yükümlülüğünün yerine getirilmemesi

nedeniyle oluşacak her türlü zarar, saklama yükümlülüğünü yerine getirmeyen üye tarafından karşılanır.

BEŞİNCİ KISIM

Takas ve Mutabakat İşlemlerine İlişkin Esaslar

Takas İşlemleri	17.	(1)	Sistemde, Merkez Bankası tarafından yayımlanan Tebliğlere göre bastırılan, çek kodlama standartlarına uygun şekilde manyetik kodlaması yapılmış çekler işlem görür.
		(2)	Hamili tarafından tahsil edilmek amacıyla banka şubelerine getirilen diğer bankalara ait çeklere ilişkin bilgiler Sistem üzerinden İzahnamede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde elektronik ortamda muhatap bankalara ibraz edilir.
		(3)	Takas odası aracılığı ile ibraz edilen çekler muhatap bankadan provizyon alınarak işlem görür ve provizyon işlemleri aynı gün sonuçlandırılır.
		(4)	Takas işlemlerine ilişkin diğer hususlar İzahnamede belirlenir.
Mutabakat İşlemleri	18.	(1)	Bu Tebliğin 17'nci maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde hesaplanan bankalara ait borç bakiyeleri, borçlu olan bankalar tarafından mutabakat hesaplarına İzahnamede belirtilen usul ve sürede gönderilir.
		(2)	Borçlu bankaların ödemeleri tamamlandıktan sonra alacaklı bankaların alacakları Merkez Bankası tarafından bankanın Merkez Bankası nezdindeki mevduat hesabına aktarılır.
		(3)	Günlük takas işlemleri sonucunda oluşan net borç ve alacak bakiyeleri kesin olup hiçbir şekilde bozulamaz.
Takas ve Mutabakat İşlemlerinin Yapılmayacağı Günler	19.	(1)	Resmi tatil günü kabul edilen günlerde takas ve mutabakat işlemleri yapılmaz.
		(2)	Yarım gün çalışılan günlerde takas çalışma saatleri Merkez Bankası tarafından belirlenir.
Uyuşmazlık Hali	20.	(1)	Takas Odası, çeki ödeyen merci değildir. Takas Odası, takas işlemlerinin herhangi bir aşamasında gönderilen bilgilerin teknik gereklilikler dışındaki içerikleri hakkında bir

uyuşmazlığa taraf olamaz. Sistem ve Sistemin işleyişı ile ilgili olarak hiçbir şekilde Merkez Bankası'na veya Komiteye sorumluluk yüklenemez.

- (2) Merkez Bankası ve Komite, Sistem aracılığıyla gerçekleşen işlemlerde, Üyelerin kendi aralarında veya Üyeler ile üçüncü kişiler arasında doğabilecek olan uyuşmazlıklara taraf olmaz.

ALTINCI KISIM

Çeşitli Hükümler

Olağanüstü Durumlar	21. Olağanüstü durumlar sebebiyle sistemin çalışmadığı hallerde Merkez Bankası kararı ile çek takası fiziken ibrazlı olarak gerçekleştirilir. Buna ilişkin esas ve usuller Merkez Bankası tarafından belirlenir.

YEDİNCİ KISIM

Geçici Kurallar

Geçici Madde
Sistem Üyeliği
R.G. 138
18/12/1987	1. Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihte Takas Odası Tüzüğü çerçevesinde Takas Odası'na üye olan bankalar başvuru koşulu aranmaksızın, Sistem üyesi olmaya devam ederler.
Geçici Madde
Sistemin
Kurulumu	2. Sistem, bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde kurulur. Takas işlemleri sistemin kurulup, işletmeye alınacağı tarihe kadar, bu tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilmeye devam edilir.

SEKİZİNCİ KISIM

Son Kurallar

Yürürlüğe Giriş	22. Bu Tebliğ Resmî Gazete'de yayınlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.